

Секція конференції: банки та банківська діяльність

Малиш Г.А.,

асистент кафедри банківської справи

ДВНЗ «Українська академія банківської справи

Національного банку України»

м.Суми, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ ОПТИМІЗАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Однією із сучасних тенденцій діяльності банківських установ є територіальна оптимізація банківського бізнесу. Так, унаслідок впливу глобальної фінансової кризи 2008-2009 рр. мережа філій вітчизняних філій зменшувалася на 5-10 % щороку, починаючи з 2009 р. З іншого боку, прагнучи диверсифікувати діяльність, розширювати клієнтську базу та можливості збуту, а також укріплювати позиції у конкурентній боротьбі з вітчизняними та зарубіжними фінансовими установами, банки орієнтуються на розширення власної мережі філій та відділень. Так, на тлі розвитку альтернативних каналів збуту банківських продуктів, філії залишаються провідним джерелом отримання консультаційних та інших банківських послуг для клієнтів. Так, близько 80 % наданих послуг фінансово-кредитних установ припадає саме на регіональні відділення та представництва[1].

Як наслідок кризових явищ банки протягом кількох попередніх років банки змушені були скорочувати свої витрати за різними напрямками, тим самим інколи лише поглиблюючи проблеми. Так, протягом 2012 р. в Україні було ліквідовано 458 банківських відділень, у результаті чого їх загальна численність склала 19,38 тис. установ. Банки почали скорочувати регіональну мережу ще у період розпалу фінансової кризи 2008 р., після чого вітчизняні кредитні установи ліквідували близько 200-300 відділень та філій щорічно.

Кількість філій банків також поступово зменшувалась протягом попередніх років. Основною причиною цього стало переведення їх у безбалансові відділення з метою зменшення рівня адміністративних витрат.

Так, наприклад, у країна Європейського Союзу в минулому році було ліквідовано близько 5,5 тисяч банківських філій, що становить 2,5 % від їх загального обсягу. Найбільші скорочення мали місце у Греції, де було припинено діяльність 219 банківських відділень [2].

Що стосується України, то в окремих банках, зокрема ПАТ КБ «ПриватБанк», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «ПУМБ», ПАТ «ВТБ Банк», АТ «Банк «Фінанси та кредит» та АТ «Укргазбанк» кількість філій зменшилася на 1-3 установи протягом 2010-2012 рр. Слід також відзначити ПАТ «АК Промінвестбанк», кількість філій якого зменшилася із 111 у 2010 р. до 5 філій за даними на кінець 2012 р. Таке суттєве зменшення пояснюється частково закриттям окремих неприбуткових філій, частково – надання статусу відділень окремих регіональних філій. У деяких банках у посткризовий період було ініційовано процес централізації збутової мережі. Зокрема ПАТ «Кредобанк» [3,4] протягом 2009-2011 рр. 25 балансових філій було переведено на баланс центральної філії банку. У результаті реорганізації регіональна мережа даної установи станом на початок 2013 р. складалася із 130 відділень (у 2011 р. – 140 відділень). До повноважень центральної філії, у свою чергу, було віднесено функції звітності, контролю та ведення обліку внутрішньогосподарських операцій. Це дозволило оптимізувати бізнес-процеси та управління структурними підрозділами банку, зосередивши свою діяльність власне на продажі банківських продуктів клієнтам. Крім того, такі заходи сприяли скороченню витрат та стандартизації діяльності.

Можна виокремити дві протилежні тенденції стосовно динаміки зміни кількості відділень розглянутих вітчизняних банків. По-перше, у ряді установ було дещо розширено мережу відділень. Серед таких банків відзначимо наступні: ПАТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк», АТ «Дельта Банк», ПАТ «ДБ Сбербанку Росії», ПАТ «Альфа-Банк», ПАТ «КБ

Надра», АТ «Укрсиббанк» та АТ «Укргазбанк». Кількість філій у даних установах збільшилась майже на 6-10 %.

В окремих банках (ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «АК Промінвестбанк», ПАТ «ВТБ Банк») кількість відділень поступово продовжувала зменшуватись протягом досліджуваного періоду. Слід також відзначити АТ «Банк «Фінанси та кредит», у якому після зменшення регіональної мережі до 2011 р., було створено нові 10 відділень у минулому році.

Підсумовуючи проаналізовані статистичні дані, у певному ступені ситуація, що має місце наразі, свідчить про посткризову стабілізацію, оскільки фінансові установи не мали суттєвої потреби закривати неприбуткові філії та відділення, а зберігати розгалужену філіальну мережу в регіонах країни. Так, наприклад, ПАТ «Ерде Банк» протягом 2010-2011 рр. демонстрував збільшення регіональної мережі на рівні від 50% до 100% [5], причому в 2012 р. подібна тенденція зберігалася.

Список використаних джерел

1. BranchOptimizer: An accelerated approach to maximize branch performance [Electronic Resource] / McKinsey. – Regime of Access : https://solutions.mckinsey.com/branchinsights/_SiteNote/WWW/GetFile.aspx?uri=/branchinsights/default/en-us/Files/wp1591276990/20090615%20Branch%20Optimizer%20whitepaper_855d3712-2c49-4f79-bda6-2ba3356fb31e.pdf
2. EurActiv [Electronic Resource]. – Regime of Access : <http://www.euractiv.com/>
3. Окрема фінансова звітність ПАТ «Кредобанк» за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежних аудиторів 31 грудня 2012 року [Електронний ресурс] / ПАТ «Кредобанк». – Режим доступу : <http://kredobank.com.ua/img/forall/Kredobank%20IFRS%20standalone%20FS%202012.pdf>

4. Банки знову масово відкривають відділення / Простобанкiр. – Режим доступу : http://ua.prostobankir.com.ua/individualniy_biznes/statti/banki_znovu_masovo_vidkrivayut_viddilennya
5. Офіційний сайт ПАТ «Ерде Банк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rdbank.com.ua/>

Малиш, Г.А. Тенденції оптимізації регіональної мережі банків України [Текст] / Г.А. Малиш // Сучасні тенденції в економіці та управлінні: новий погляд : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Донецьк, 29-30 листопада 2013 року) / Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Донецьк : ГО «СІЕУ», 2013. - Ч.3. - С. 15-17.